

VELUX®

Äratage oma
pööning ellu

**Pea kõiki pööninguid on võimalik
muuta meeldivaks eluruumiks.
Loodetavasti suudab meie brošüür
Teile ideid pakkuda.**

Rohkem ruumi – see on lihtsam, kui oskate arvata!

Kas Teie maja on perele kitsaks jäämas? Või soovite lihtsalt rohkem ruumi?

Seepärast ei pea veel tülikat kolimist ette võtma. Ehk asub hoopis Teie pea kohal varjatud aare, kuhu päike vaid harva sisse paistab – Teie pööning. Pööningu kasutamisega saaksite juurde eluruumi ja tõstaksite samas ka oma omandi väärtust.

Kirjeldame Teile, kuidas muuta pime ja tolmune pööning kõige valgusküllasemaks kohaks oma majas – alustades pööningu väljaehitamise võimaluste ülevaatamisest kuni sellest eluruumi tegemiseni. Vajadusel kasutage professionaali abi.

Sisukord

- 5 Kaaluge oma pööningu väljaehitamise võimalusi
- 7 Milline katus Teie majal on?
- 9 Valgus pööningule
- 11 Kuhu katuseaknad paigutada?
- 11 Arvestage ka päikese liikumist ja ilmakaari
- 13 Pööningu õhutamine
- 14 Ümberehitamine samm-sammult
- 18 Kontrollnimekiri nõuannetega

Enne

Pärast

Kaaluge oma pööningu väljaehitamise võimalusi

Paljud pered ei kasuta oma maja pööningut eluruumina. Tavaliselt on ühe- või kahekorruselistel majadel pööning, mida kasutatakse ainult panipaigana. Sõltuvalt pööningu suurusest võite sinna rajada magamistoa, elutoa, köögi, lastetoa ja kui ruumi on piisavalt, siis kasvõi terve korteri.

Saage oma pööninguga tuttavaks

Kõigepealt tuleks end kurssi viia pööningu väljaehitamise võimalustega:

- Kas olemasolev katusekonstruktsioon võimaldab ümberehitust? Kas ruumil on piisavalt puhaskõrgust? Ideaalis peaks eluruumi keskmine kõrgus olema 3,5 m² põrandapinnal vähemalt 2,3 m (arvutamisel võib kasutada kõrgusi alates 1.6 meetrist). Tihti saab mugavaid ruume välja ehitada ka väiksemal pinnal (vt 2. osa). Ruumi suuruse hindamisel tuleb arvestada soojustuse lisamise vajadusega.
- Kuidas pööningule pääseb?
- Kas saab kasutada vana treppi või tuleb ehitada uus?
- Milliseid kommunikatsioone uued ruumid vajavad (vesi, elekter, kütte jne)?

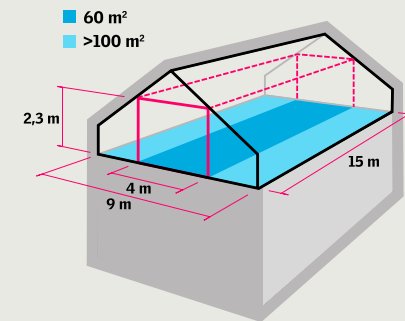
Kas Teil on vaja projekteerimis- või ehitusluba?

Pööningu ümberehitamine peab olema kooskõlas ehituseadusega.

Kohalikust omavalitsusest saate küsida täpsed nõuded. Nt kas eluruumi laiendamine on lubatud? Kas toa kõrgusele ja suurusele on eraldi projekteerimisnõuded? Kas on erinõuded pööningule- või varuväljapääsude suuruse ja asukoha kohta?

Küsige nõu professionaalilt

Pööningu väljaehitamiseks vajate professionaalset abi. Nõuanded hõlmavad harilikult projekti juriidilist ja tehnilist külge (projekteerimine, ehitus ja kommunikatsioonid).

Viilkatuse alused pinnad on harilikult küllalt ruumikad. Toas kõndimiseks piisab 2,3 meetrist, ülejäänud ruutmeetreid saab kasutada mööbli, voodi või vanni jaoks või siis lihtsalt avaruse lisamiseks. Kui maja sisepindala on nt 9 x 15 m ja katuse kalle on 45°, on Teil 2,3 m kõrgust pinda u 45 m², samas saab aga kasutada suuremat osa 135 m² põrandapinnast. Kelpkatuse all on küll vähem ruutmeetreid, kuid ruumi tihti siiski rohkem, kui oskate arvata.

Enne

Pärast

Milline katus Teie majal on?

Kõrgemad katusekonstruktsioonid võimaldavad mitmeid huvitavaid projekt-lahendusi, kuna harilikult on ruumis piisavalt kõrgust.

Ka madala kaldega katusealused pakuvad erinevaid kasutusvõimalusi ja piisavalt ruumikõrgust.

Mansardkatusealused pööningud on harilikult kõige ruumikamad ja sobivad seetõttu ideaalselt ümberehitamiseks. Mansardkatuse alla saab väga sageli välja ehitada kahekorrulise pööningu.

Väga madala kaldega katusealused pööningud ei sobi eluruumideks, kuid seda ala saab kasutada päikesevalguse lisamiseks. Saate meeldiva üllatuse osaliseks, kui näete oma uut tuba.

Enne

8

Pärast

Valgus pööningule

Väikestes tubades piisab ühest aknast, kuid mitu katuseakent muudab toa valgemaks ja ruumi ilusa väljavaate tõttu avaramaks.

Päevavalguse vajalikkus

Kui soovite muuta oma pimedat pööningu valgusküllaseks eluruumiks, tuleb eelkõige mõelda päevavalguse sissepääsule. Teie pööningul võivad juba olla aknad, kuid need ei tarvitse olla eluruumi valgustamiseks piisavad. Et pööningule pääseks küllaldaselt päevavalgust, on parim valik katuseaknad. Katuseaknaid saab paigutada katusele ükskõik kuhu ja nende abil saab valgustada pööningu pimedamaidki nurki.

Mitut katuseakent on vaja?

Vastus oleneb ruumi kasutuseesmärgist ja suuruselt. Elutuba vajab rohkem ja suuremaid aknaid kui vannituba. Ka köögi ja kodukontori jaoks on korralik valgustus oluline. Päevavalgus muudab toa näiliselt ruumikamaks ning olemise mõnusamaks ja mugavamaks. Pööningutoa aknaruudu pindala peab moodustama vähemalt 10% põrandapinnast. Seega peab 20 m² pinnaga toa aknaklaasi pindala olema vähemalt 2 m², kuid soovitatavalt rohkem.

Elutuba pööningul võib olla suurepärane ruum – eriti siis, kui seal on piisavalt päevavalgust ja meeldiv vaade. Sama tuba ainult ühe katuseaknaga võib tekitada klaustrofoobia tunde.

Vintskapid on kenad, eriti väljastpoolt vaadates, kuid piisava päevavalguse tagamiseks tuleb tubadesse paigaldada tavaliselt ka veel katuseaknad.

Olemasolevad aknad ei pruugi piisavalt päevavalgust sisse lasta. Seetõttu jääb tuba ilma katuseakendeta liiga pimedaks.

Enne

Pärast

Kuhu katuseaknad paigutada?

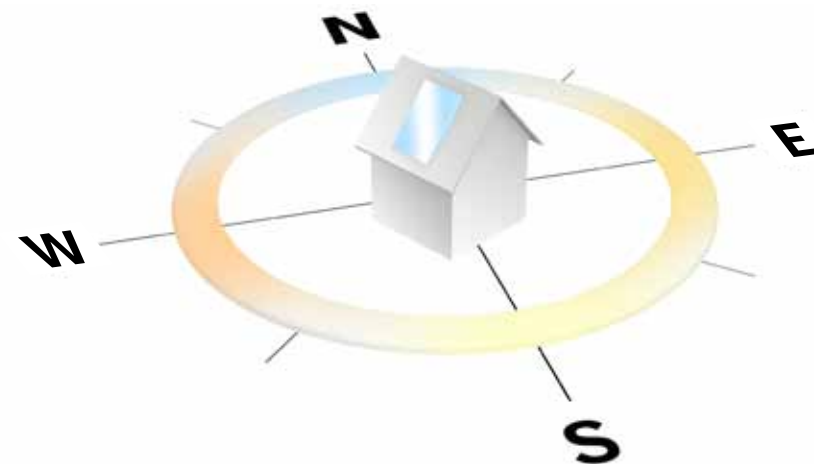
Kui ruum paikneb läbi maja, tagavad parima valgustuse mõlemale poole kaldseintele paigutatud katuseaknad. Ärge paigutage aknaid liiga kõrgele, sest siis jääte Te ilma väljavaatest. Tasub meeles pidada, et tavaliselt avaneb just pööningult parim vaade ümbruskonnale. Suurema pööningu korral võib lisada aknaid nii madalamale (väljavaate jaoks) kui katuse ülaossa. Nii pääseb päevalgus sügavamale tuppa ja seetõttu tekib ka tõhusam loomulik ventilatsioon. Madalal ja kõrgel asetsevad aknad koos tekitavad korstnaefekti ja õhutavad ruumi tõhusalt.

Pööningul tagavad parima valgustuse kahel küljel paiknevad katuseaknad.

Ka suhteliselt väike katuseaken katuse ülaosas valgustab suurepäraselt suurema ruumi keskosa.

Arvestage ka päikese liikumist ja ilmakaari

Energiatõhusus

Pööningul on hea võimalus kasutada päikeseenergiat ja luua oma kodus parem energiatasakaal. Katuseakende õige paigutusega on võimalik vähendada nii küttearvet kui ka CO₂ heitkogust. Päikesevalguse langemine Teie majale sõltub neljast põhiilmakaarest. See omakorda mõjutab katuseakende kaudu majja sisenevat soojust.

Põhja- ja idavalgus

Kui tuba paikneb põhjasuunas, siis pääseb katuseakendest tuppa jahe valgus. Itta avanevad aknad toovad tuppa kuldset ja reibast hommikuvalgust ja seetõttu tuleks need aknad, eriti magamis- ja lastetoas, paigutada otse päikese liikumistee poole.

Lõuna- ja läänevalgus

Kui tuba avaneb lõunasse või läände, siis kiirgab päike pidevalt tuppa kuuma ja eredat valgust. Siin on abiks VELUXi kardinad ja aknakatted. Need hoiavad toa kuumadel suvepäevadel jahedana, kuid ei piira välja-vaadet.

Enne

Pärast

Valguse reguleerimine

Ruumi siseneva päevavalguse hulka saab sobivaks seada aknakatete abil. Kõige tõhusama kaitse päevavalguse eest tagavad VELUXi pimenduskardinad ja turvarulood. Valgust mahendavad ribakardinad ja voldik-kardinad, kuid soojust saab reguleerida kõige paremini päikesevarjude või turvaruloodega. Päikesevarju suureks eeliseks on see, et kate peatab kuumuse juba enne aknaklaasile jõudmist ja samas saate läbipaistva võrkmaterjalist katte läbi nautida ka vaadet.

Pööningu õhutamine

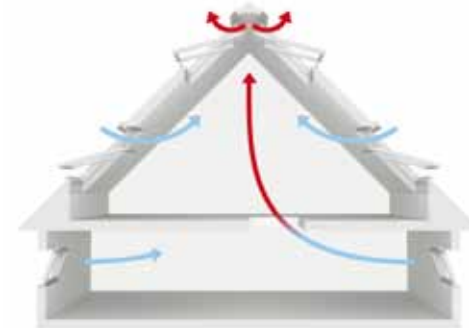
Õhutamise vajalikkus

Korralik tuulutamine on meie heaolule sama tähtis kui loomulik valgus. Korralikult õhutatud tuba on tervislikum, kui tuba, kuhu värsket õhu juurdepääs on piiratud. VELUXi

sisseehitatud ventilatsiooniklappide abil saab tuba õhutada ka siis, kui aken on suletud. Juhul, kui üks katuseakendest on paigaldatud katusekonstruktsiooni ülaossa, saab maja ka nn korstnaefekti abil tuulutada. Avage ülemine katuseaken ja madalamad aknad ning saate kiiresti tuppa värsket õhu.

Kui otsustate paigaldada katuseakna käeulatusest kõrgemale, soovitame valida elektriliselt juhitavad katuseaknad. Sel viisil saate kõige mugavamalt avada ja sulgeda nii aknaid kui liigutada aknakatteid.

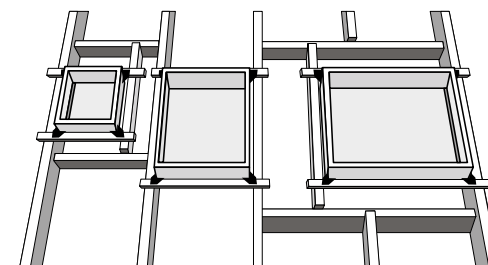
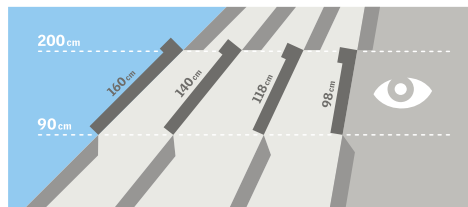

Aken katuse ülaosas laseb sisse rohkem päevavalgust ja parandab ka ruumi ventilatsiooni. Ruumi lakke kogunev soe õhk pääseb toast vabalt välja ja asendatakse alumistest akendest sissetuleva värsket õhuga.

Lihtne kasutada ja vaba väljavaade

Katuseakende valimisel tuleb arvestada katuse kaldega. Mida madalam kalle, seda pikemad aknad tuleb valida. Kui soovite akent mugavalt kasutada, ärge paigutage seda põrandapinnast kõrgemale kui 2 m. Parima vaate tagamiseks ei tohiks katuseakna madalam osa olla põrandast kõrgemal kui 90 cm. Kahe või enama akna üksteise kohale paigutamine toob Teile ainult kasu.

Katuseakna suurus

Katusekonstruktsioon ei sea piiranguid katuseakna suurusele. Sarikaid vekseldades võite alati valida akna, kust saate sobival hulgal valgust, värsket õhku ja soovitud väljavaate.

Ümberehitamine samm-sammult

Enne ümberehitamist mõelge sellele, mitu tuba Te pööningule teha kavatsete ja kas see on võimalik. Kaldseintega toad vajavad püstseintega tubadest rohkem põrandapinda. Kuna vaheseinad ei ole kandvad seinad, võib nende asukohta üldjuhul vabalt valida, kuid akende planeerimisel tuleks arvestada katusekonstruktsiooniga. Arhitektidel on palju kogemusi pööningute väljaehitamises, seega saavad nad anda Teile kasulikku nõu ja häid ideid. Osavate töömeeste abiga on ka ehitustöö ise palju lihtsam, kui arvate. Lihtsalt juhinduge järgnevatel lehekülgedel olevatest nõuanne-

1. samm Pime pööning

Teie praegu veel pime ja tolmune pööning muutub peagi meeldivaks ja ligiõmbavaks eluruumiks.

2. samm Uus katusematerjal?

Tavaliselt ei ole pööningu väljaehitamisel vaja katusekattematerjali vahetada, kuid tasub mõelda, kas ei ole selleks juba niikuinii õige aeg. Koos pööningule uue soojustuse paigaldamisega tuleb tõsiselt mõelda ka katuse ventilatsioonile. Selle töö peab kindlasti tegema pädev töömees.

3. samm Katuseakende paigaldamine

VELUXi katuseakende paigaldamine on lihtne – osav töömees võib paigaldada päevas mitu akent. Veekindlaks paigaldamiseks kasutage tingimata VELUXi originaalplekke.

Kui otsustate elektriliselt juhitud katuseakende kasuks, kas praegu või ka hiljem, tuleb kindlasti paigaldada ka 230 V juhtmestik.

4. samm Vaheseinad

Vaheseinu võib pööningule paigutada just nii, nagu soovite. Arvestage sellega, et kaldseintega toal on vaja suuremat põrandapinda kui püstseintega ruumil. Avatud ruum muudab pööningutoa eriti ligiõmbavaks.

5. samm **Elekter, kütte ja veetorud**

Elektrikaablid, vee-, kanalisatsiooni- ja küttestorud paigaldatakse ja ühendatakse. Küttestorud tuleks paigutada akende alla. Nii saab talvel vältida vee kondenseerumist akendele.

6. samm **Soojustus**

Pööningu mõnus sisekliima sõltub soojustuse paksusest. Mida parem soojustus, seda soojem on talvel ja meeldivalt jahedam suvel. Soojustusele kulutatud raha saab küttekulude säästmisega peatselt tagasi teenida. Katuseakende ümber tuleb soojustus vooderduse ettevalmistamiseks paigaldada horisontaalselt akna kohale ja vertikaalselt akna alla. (Reegel ei kehti väga järsu või väga madala kaldega katuse korral.)

7. samm **Seinte katmine**

Seinu võib viimistleda erinevate materjalide, nt kipsplaatidega. Akende ümber paiknev vooderdus tuleb paigaldada horisontaalselt akna kohale ja vertikaalselt akna alla. Selline lahendus jaotab valgust kõige paremini, takistab võimalikku kondensaadi teket ja loob akna ümber rohkem ruumi. (Reegel ei kehti väga järsu või väga madala kaldega katuse korral.)

8. samm **Avatud ruum nähtavate taladega?**

Kui jätta kogu katusealune harjani lahtiseks, saab tekitada avatud ruumi tunde. Talad jäävad nähtavale ja muutuvad õige viimistluse korral ruumi sisekujunduse osaks.

Alumisele korrusele avatud põrandapind tekitab veelgi avarama ruumi tunde ja võimaldab suhelda kahe korruse vahel.

9. samm Põrand

Põrandakattematerjaliks võib valida puidu, plaadid, vaiba või mõne muu lahenduse. Põranda hele värvitoon peegeldab katuseakendest tulevat valgust seintele ja loob pööningule lummava õhkkonna. Tumedamat värvi põrand vähendab valguse mõju.

10. samm Trepp

Kui pööningul puudub trepp või olemasolev ei sobi, tuleb ehitada uus. Redeltrepp on lihtsaim lahendus ja võtab vähe ruumi, kuid ei ole nii mugav kui muud tüüpi trepid. Mõelge sellele, et ülakorrusele peab ka mööbli viima. Parima lahenduse saamiseks küsige nõu arhitektilt või projekteerijalt.

11. samm Pööningutoa värvimine

Heledad värvitoonid peegeldavad tuppa sisenevat päevavalgust, muutes ruumi veelgi valgemaks. Kontrast endise ja uue pööningu vahel on tohutu.

12. samm Sissekolimine

Soovime Teile õnne uue pööningu puhul! Nüüd on Teil elamiseks rohkem ruutmeetreid, valgust ja meeldivat eluruumi. Mõeldes tagasi, tundub uskumatu, kuidas sai see kaunis koht olla nii pikalt kasutamata ja pimeduses varjatuna. →

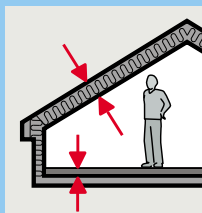

Kontrollnimekiri nõuannetega

Kas mu pööning sobib ümberehitamiseks?

Vaba puhaskõrgust (u 2,3 m) tuleb lauses ligi ____m ja pikkuses ligi ____m (= ____m²)

Pidage meeles, et soojustuse ja siseviimistluse lisamine vähendab ruumi kõrgust.

Avatud ruum

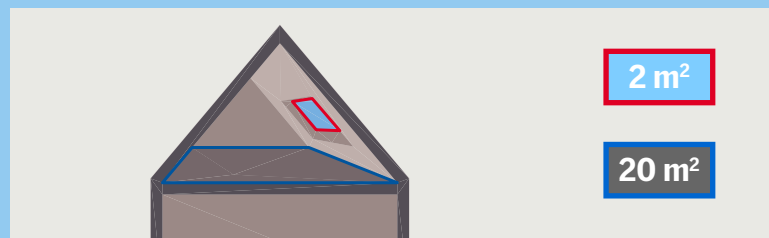
Kaaluge avatud ruumi allesjätmist, kasutades võimalikult vähe vaheseinu. Kapid, garderoobid ja raamaturiiulid on asjade hoidmiseks piisavad.

Valgustus

Rusikareeglina peaks aknaklaasi pinda olema vähemalt 10% põrandapinnast. Seega, kui toa pindala on 20 m², peab aknaklaaside pindala olema vähemalt 2 m².

Suuremas toas, elutoas, köögis ja töötoas peaks aknaklaasi pinda olema enam kui 10%, et kasutada rohkem päevavalgust ja luua avatud ruumi tunne.

Minu pööningu pindala on ____m², seega on klaasipinda vaja ____m².
10% klaasipinna jaoks on mul vaja vähemalt ____ katuseakent.

Kuidas otsustada, mitu akent on vaja ja kuhu nad paigutada?

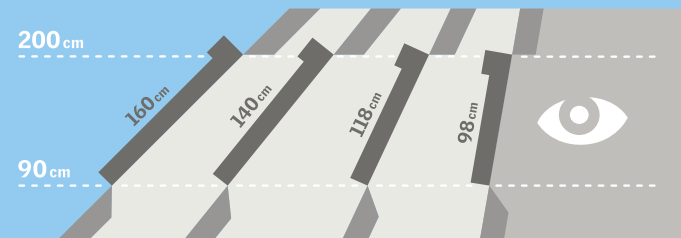
Akende asukoha valimisel arvestage ruumi otstarvet ja vajalikku mööblit. Paigutage aken kindlasti kohta, kus Teile meeldib istuda ja aknast avanevat vaadet nautida või voodis lesides tähti imetleda.

- Mugavad toolid / lugemistool
- Söögilaud
- Tööala
- Köök
- Voodi
- Laste mänguala

Mul peaks olema ____ akent väljavaatega.

Mul peaks olema ____ akent valguse saamiseks / vaatega taevale.

Üldiselt tuleb katuseaknad paigaldada samale kõrgusele nagu vertikaalaknad (akna ülemine serv võiks jääda põrandast kuni 2 m kõrgusele). Suurtes tubades tuleb kasuks, kui lisada mõned aknad ka katuse ülaossa. Need aknad valgustavad suurepäraselt ruumi kaugemaid nurki. Samuti paraneb ventilatsioon. Arvestage ka ilmakaari – kas aknad avanevad lõunasse, põhja, itta või läände?

VELUX Eesti OÜ
Peterburi tee 2a
11415 Tallinn
Tel: 6 217 790
Faks: 6 217 799

Tasuta infotelefon: 800 43 43

velux.eesti@velux.com
www.velux.ee

Katusealused elavaks™

VELUX®